

Šolske potreščine

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

Marija Tičar

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 3. julija t. l., v Št. Janžu na Vinski gori. Udeležba je bila prav povoljna, kar je nas razveselilo tem bolj, ker smo zborovali tokrat že popolnoma na periferiji našega okraja. Ker se zadnjima zapisnikoma ni ugovarjalo, sta se odobrila. Nato so se rešili razni dopisi, kakor oni Zveze, zadevajoč znane resolucije za regulacijo naših plač, ki bi se naj predložila pri vseh letošnjih uradnih konferencah. Sklenili smo, da stopi v svrho enotnega postopanja načelnik tov. Koropec v dogovor z načelnikom Slovenjgraškega in Mariborskega učiteljskega društva. — Widrove nove začetnice ne moremo priporočati, ker je na Štajerskem obče ne poznamo. Umestno bi bilo, da se pošlje vsaj načelnikom okraj, učiteljskih društev, v pogled. — Prošnji Zaveze glede podpore za njeno letošnjo slavnostno zborovanje se ugodijo in dovoli 10 K! — Pročilo o letošnjem zborovanju Zveze v Celju odpade, ker smo obširno čitali že v Tovarišu. Nato sta se volila kot dva delegata za letošnjo Zavezino skupščino tovar. Koropec in Kranjc. Tudi smo določili, da se volijo pri letošnji uradni konferenci: a) v stalni konferenčni odbor tovariša Koropec in Trobej, b) v knjižni odbor Koropec, učiteljske knjižnice pa tovariši: Koropec, Trobej, Lukman in Košutnik! — Enoglasno smo sklenili, da postavimo v konferenčni temi kot prvo točko to-le tezo: »Glavna ovira učiteljske avtoritete je z ozirom na vedno naraščajočo draginjo silno slabo gnotno stanje učiteljevo.« Končno moram še omeniti, da smo v Št. Janžu bili gostoljubno sprejeti in smo zborovali — tokrat pa s šopki na prsih, sedeči ob mizi okrašeni s kito nežnega cvetja! Hvala gre naši vrti tovarišici in tovarišu iz Št. Janža. — ik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 3. julija v Ptuj. Udeležilo se je zborovanja nad 30 društvnikov. Po predsednikovem pozdravu posebno na tovariša Jožefa Puhra, od Sv. Marka in Cirila Vobiča, od Sv. Barbare, ki sta pristopila k društvu, so se prečitani in rešili dopisi. Kot recenzenti K. Widrova »Moje prvega berila« za uradno konferenco se izvolijo tovariši Ivan Kaukler, Valentin Kajnih, Mirko Lešnik. Učiteljskemu društvu za postojnski okraj se čestita k slavju 25letnice. — O Zvezinem zborovanju v Celju je temeljito predaval tovariš Anton Ogorelec, za kar se mu je predsednik presrečno zahvalil, posebno ker društveniki izvedo iz takih predavanj več, kakor se more pisati po časopisih. — Tovariš Ivan Farkaš je podal migljaje o svojem referatu, zadevajoč šolski vrt. Ti obsejajo sledeče 4 glavne točke: 1. Oblast ima poskrbeti pri vsaki šoli za šolski vrt! 2. Naobrazba na učiteljskišči bodi temeljita! 3. Šolskemu vrtnarju se ima poskrbeti za sredstva v svrhu gojitve šolskega vrta. 4. Delo učencev v šolskem vrtu bodi primerno njihovi stopnji! — Tovariš Ivan Kaukler se je pri svojem referatu o uvedbi šolskih zvezkov strogo držal predpisov ter priporočal uvedbo malo vrst, a ozirati se na kakovost papirja in solidnost. — Obema predavateljema se predsednik presrečno zahvali. — Za Zavezino zborovanje se volijo delegatom tovariši: Anton Ogorelec, Mirko Lešnik, kot namestnik Alojz Selinšek. K.

Jubilej Zaveze.

Jubilejno leto »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«. Kakor znano, nastopilo je za jugoslovansko napredno učiteljstvo jubilejno leto, v katerem slavi naša »Zaveza« svojo 25letnico. Da se proslavi ta jubilej v Ljubljani v danjih razmerah najdostojnejše in najčastnejše, to je namen slovenskega naprednega učiteljstva. V dneh 6., 7. in 8. septembra naj se javno pokaže, da še krepko živi napredna misel med slovenskih učiteljskim in da je ni šile, ki bi jo uničila. Ustanovil se je v ta namen pripravljani odbor, ki si je zadal nalogo, preskrbeti vse potrebno za slavnostne dni. Toda svest si ogromnega dela, ki se pojavi pri taki priliki in bi ga sam ne mogel zmagati, je nasvetoval in določil v to potrebne odseke, ter sklenil pozvati k sodelovanju kolikor moč tovarišic in tovarišev iz Ljubljane in dežele. Prepričani smo, da se bodo posamezniki zavedali svoje dolžnosti in se radevolje odzvali vabilu priprav-

ljalnega odbora. Prva seja pripravljalnega odbora, pri kateri se bodo dala navodila posameznim odsekom, bo v nedeljo 13. t. m. ob desetih dopoldne v Učiteljski tiskarni.

Književnost in umetnost.

»Glasbena Matica« v Ljubljani javlja svojim članom in vsem slovenskim pevskim društvom, da je priljubljena dr. Schwabova skladba »Zlata kanglica« za mešan zbor s spremljevanjem klavirja in harmonija ravnokar v tisku izšla. Ta vesela, sveža, ljubezniva skladba se je tako priljubila, da društva po njej povprašujejo in jo že izvajati. Ona društva, ki hočejo to delo — ki se je v Maticinih koncertih v Ljubljani, v koncertu podružnice v Trstu, po »Celjskem pevskem društvu« v Celju in po izobraževalnem društvu na Jesenicah z najlepšim uspehom izvajala — v svojih nastopih izvajati, jo lahko naroče pri »Gl. Matici«. Izvaja se lahko s spremljevanjem klavirja ali harmonija ali pa orkestra. Partiture 3 K. Gasovi za zbor se dobivajo, orkestralna partitura in orkestralni glasovi pa izposojujejo s skladateljevim dovoljenjem pri »Gl. Matici« v Ljubljani. Članom se dopošlje ta skladba skupno z muzikalijami, ki so namenjene za društveno leto 1913/14. Člani dobijo poleg te skladbe klavirsko partituro — ene najlepših in najvrednejših skladb slovenske moderne glasbe: Anton Lajovičev »Gozdna samota«, ki je zložena za ženski zbor in orkerster in ki se je pred 9 leti in v pretečni koncertni seziji z največjim uspehom izvajala v Maticinih koncertih — ter se ženskim zborom v izvajanje najtopleje priporoča. Kot tretje delo dobe člani malo zbirko moških in mešanih zborov, med njimi prav lepe »Tri večerne pesmi« Adamičeve, izvrstno in efektno Schwabovo »Še ena«, dramatično balado za moški zbor: Michlov »Atila in ribič« in druge. V tisku so dalje: Koroške slovenske narodne pesmi Švkaršičeve in pripravila se tudi znamenita izdaja narodnih pesmi beneških Slovencev. Muzikalije »Gl. Matic« za leto 1912/13.: »Album 25 slovenskih pesmi za gosli« in trije znameniti samospevi Devovi: Snegulčica, Pastirica, Kanglica, se ravnokar razpošiljajo. Naročajo se lahko kar po dopisnici pri »Glasbeni Matici«. — »Glasbena Matica« dalje javlja, da sta najpriljubljenejša dva zvezka Bajukovih slovenskih narodnih pesmi, ki sta bila že dvakrat razprodana, zopet izšla v tisku. Slovenska pevška društva in oni, ki so po tej razprodani zbirki povpraševali, in lahko naročijo pri »Gl. Matici« v Ljubljani ali po knjigarlah. — Odbor »Glasbene Matic«.

Srednješolski vestnik.

Na c. kr. I. državni gimnaziji se je šolsko leto sklenilo v soboto, 5. julija. Uspehi so vobče prav dobri. Izvestje priobčuje spis dr. J. Debevca: »Grška drama«. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 658 dijakov in dijakinj. Z odličnim uspehom je od teh končalo šolsko leto 139, sposobnih z dobrim uspehom 388, vobče sposobnih 26, nesposobnih 67, ponavljalna izkušnja je dovoljena 33, nerazredovanih jih je ostalo 5.

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani so šol. leto sklenili v soboto. Za vod je obiskovalo 407 dijakov, po večini iz Kranjske, in sicer največ iz Ljubljane (195). Po jeziku je bilo 396 Slovencev, 6 Hrvatov in 5 Čehov. Po veri 406 katoličanov in 1 protestant. Najmlajši po starosti je štel nekaj čez 10 let, najstarejši nekaj čez 23 let. Večina je bila v dobi 14 let. Za vstop v višji razred je z odliko sposobnih 34, sposobnih z dobrim uspehom 252, v obče sposobnih 31, nesposobnih 67, ponavljalna izkušnja se je dovolila v 17 slučajih, nerazredovanih je ostalo 6. Splošen uspeh je skoraj do pičice in številke isti kakor preteklo leto, le da je bilo tedaj devet dijakov manj na zavodu. Reči smemo, da je splošen uspeh zadovoljiv. Poleg ravnateljevega poročila nadaljuje v izveščju prof. Ivan Maselj po dr. Ivanu Trtniku »započetni« katalog učiteljske knjižnice (IX. in X. oddelek). Na drugem je zapisal prof. Jos. Bučar spominsko črtico »Ob stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo«.

C. kr. državna realka v Idrji je ob sklepu šolskega leta izdala izvestje: Spisa sta dva: »Spominski list« dr. Beuka

opozarja na 100letnico, ki bo prihodnjega 2. oktobra, kar je nehala francoska oblast v Ljubljani. »Pragmatična sankcija« je govor, ki ga je imel prof. dr. M. Potočnik ob njeni 200letnici. Uspeh pouka je bil sledeči: Odlično usposobljenih je bilo 5 dijakov, sposobnih z dobrim uspehom 107 + 4, v obče sposobnih 13 + 1, nesposobnih z nezadostnim uspehom 14 + 2, neklasifikovan je ostal 1, ponavljalni izpit ima 10 dijakov in dodatni izpit 1. Vseh dijakov je bilo na realki 151 + 7, v pripravljalnici pa je bilo 23 učencev, ki so vsi sposobni z dobrim uspehom. Ustni zrelostni izpit se začne dne 12. julija.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se je šolsko leto sklenilo v soboto, dne 5. t. m. Zavod je obiskovalo 307 učencev, 1 privatist in 23 učenk, po večini iz Kranjske. Po jeziku so bili razen pet Nemcev in 1 Čeha vsi Slovenci, po veri so bili vsi katoličani. Za vstop v višji razred je z odliko sposobnih 34 učencev in 5 učenk, sposobnih z dobrim uspehom 182 učencev in 15 učenk, vobče sposobnih 16 učencev in 1 učenka, nesposobnih 42 učencev, 1 učenka in 1 privatist, ponavljalna izkušnja se je dovolila 33 učencem in 1 učenki. Splošen uspeh je zadovoljiv. V izveščju je priobčil prof. Komatar razpravo: »Kranjski mestni arhiv«; v prvem oddelku podaja zanimivo zgodovino kranjskega mestnega arhiva, v drugem oddelku objavlja listine iz tega arhiva. Maturitetni izpit se je začel v četrtek, 10. t. m.

Na gimnaziji v Gorici je bilo koncem preteklega šolskega leta 981 učencev: Slovencev 482, Lahov 438, Nemcev 561. Odličnjakov je bilo 130, sposobnost jih je dobilo 696, nesposobnih 112, ponavljalni izpit jih ima 33. — Letno poročilo prinaša sestavek dr. K. Ozvalda: Malce navodila za poučevanje po moji Psihologiji.

Na gorški realki je bilo koncem leta 367 dijakov. Po narodnosti se dele: Slovenci 158, Italijani 120, Nemci 82, ostali so druge narodnosti. Odličnjakov je 11, sposobnih za višji razred 235, splošno sposobnih 34, ponavljalnih izpitov in neizprašanih 37, zdelalo jih ni 50.

Slovenska nižja gimnazija v Celju. Izšlo je letno poročilo tega zavoda, iz katerega posnemamo: Na zavodu je bilo šest razredov, ker je prvi in drugi razred imel paralelke. Vseh učencev je bilo 182, med temi 5 dijakinj, vsega skupaj za 13 več kakor v prejšnjem letu. Učni uspeh je bil izredno ugoden. Prvi red jih je dobilo 160, to je 88%, med temi je 33 odličnjakov. Ne-povoljni uspehi imajo 13 dijakov, ponavljalni izpit jih ima 9. Na zavodu je nastavljenih 9 učnih oseb: vodja, 6 stalnih in 2 nadomestna gimnazijska učitelja. Navzlic vsem najraznovrstnejšim neprijetnostim in neprilikam, ki jih ima ta zavod pretrpeti od domačih in tujih Nemcev, vendarle vedno bolj ugodno prospeva. Zato je staršem, ki količkaj premorejo in imajo pridne in nardarjene fante, nujno svetovati, da jih pošljejo v latinsko šolo v Celje. Za sprejem sta določena dva obroka. Prvi je bil 5. julija, drugi je 16. septembra od 8. do 10. ure predpoldne. Kakor slišimo, je bilo že pri prvem sprejemu v juliju sprejetih za prvi razred okoli 40 učencev.

Letno poročilo državne gimnazije v Mariboru priobčuje spis dr. Antona Medveda: »Das Edikt von Mailand und seine Bedeutung«. Koncem šolskega leta je bilo na gimnaziji 595 dijakov, od teh Slovencev 365, Nemcev 230. Z odliko je dovršilo šolsko leto 70 dijakov, z dobrim uspehom 393, v obče sposobnih 30, nesposobnih 65, dovoljenje za ponavljalni izpit ima 26, neizprašanih je ostalo 11 dijakov.

Politiški pregled.

Nemci žele spravo z Jugoslavani. Nemški glasovi za spravo z Jugoslavani se množe. Do zdaj so zastopali to stališče le redki nemški politiki, med njimi v prvi vrsti koroški nemški poslanec Dobernik in štajerski poslanec Pantez. V zadnjem času pa je številno vitezrženje sprave med nemškimi politikimi naraslo. Tako je izjavil te dni neki nemški graški list, da se začne spravna pogajanja z Jugoslavani že to jesen. Za podlago tem pogajanjem bo baje služilo Nemcem znano stališče Dobernikovo, ki bi rad Jugoslovane oslabil s tem, da se razdele na posamezne dežele nekako tako, kakor smo razkosani Slovenci. Ne verjamemo, da bo iz te moke kaj kruha. Vsekakor pa se vidi, da se Nemci boje Jugoslovnanov.

Štajerski deželni zbor. Vlada si prizadeva še vedno, da spravi deželni zbor štajerski do rednega dela, ki ga ovirajo klerikalni slovenski poslanci z obstrukcijo. Zato se skliče v jeseni še enkrat deželni zbor, da se pokaže, je li sporazum med brezobzirno nemško večino in med delozavirajočo slovensko manjšino mogoč.

Moravski deželni zbor. Pri minulih volitvah je zadel moravske klerikalce občuten poraz, ker so izgubili precej mandator, katere so večinoma pridobili češki agrarci. Ti bodo tvorili v novem dežel-nem zboru najmočnejšo stranko, ki bo prevzela z družimi naprednimi češkimi elementi vodilno politiko na Moravskem. Bodo li imeli Čehi v moravskem dežel-nem zboru zanesljivo večino, zavisli od socialističnih poslancev.

Učiteljski vestnik.

V pripravljalnem tečaju moškega učiteljskega leta med 36 gojenci sposobnih za I. letnik učiteljskega 29, nesposobnih 7. V prvih treh letnikih moškega učiteljskega je od 69 gojencev izvršil nauke 1 z odličnim, 8 z nezadostnim uspehom, 8 jih ima ponavljalni izpit iz enega predmeta v začetku prihodnjega šolskega leta. — Gojenk je bilo na ženskem učiteljskišču v prvih treh letnikih 123, med njimi 19 odličnjakinj, 5 gojenk je dobilo ponavljalni izpit iz enega predmeta v začetku prihodnjega šolskega leta. — Za zrelostni izpit se je javilo na moškem učiteljskišču 22 gojencev, na ženskem učiteljskišču 42 gojenk in 1 privatistinja. Zrelostni izpiti so se začeli v ponedeljek, 7. julija.

Izredno ugoden uspeh. V dobi od 30. junija do 5. julija t. l. se je vršila na c. kr. ženskem učiteljskišču v Celovcu matura, ki jo je delalo 54 rednih gojenk in 3 ekster-nistke. Od teh je napravilo 42 gojenk maturo z odliko, torej nad 80%.

Na ženskem učiteljskišču v Gorici je priredil prof. Gwaiz risarsko razstavo najlepših risb svojih učenk, ki dela res vso čast vrlému požrtvovalnemu strokovnjaku-učitelju in pridnim učenkam. V eni sobi je razobesil tudi slike svojih učencev z državne gimnazije, ki pričajo o lepih njegovih učnih uspehih. Tudi razstavljena ženska ročna dela so ponos pridnim učiteljskim gojenkam in njih spretnim učiteljicam. Samo opozarjamo na to, da se pri tem nauku naših deklet ne sme pozabiti na raztrgane hlače in krpanje oblike našega kmetijskega ljudstva. Sicer pa čast — komur čast.

Kranjske vesti.

Nadzornik Štrukelj na delu. Dne 10. t. m. ima glasom »Slovenca« Slomškarija v Novem mestu svoje zborovanje. Kraja in ure zborovanja niso nič naznani. Politiški priganjač Štrukelj že brusi nož in gorje vam, napredni kolegi, tam doli ob leni Krki! Na zborovanje so novabili Štrukljevega pobratima — Polaka — il s' imagine etre un grand savant — ki ga opozarjamo že sedaj, naj svoje učeno predavanje objavi, da mu povemo, od kje ga je preplonkal. Tako je Štrukelj pričel svoje poslaništvu z vztrajnim delom in kavalirskim preziranjem popolnoma v smislu navodil, ki jih je dobil od zgoraj. Če bo to šolstvu v korist jako dyomimo.

G. V. Zaletel, učitelj v Postojni, je napravil na dunajski univerzi z odliko izpit iz telovadbe za srednje šole in učiteljskega. Čestitamo!

Štajerske vesti.

Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«. Odbor razglša: Dne 25. junija t. l. je umrla članica Marija Sacklova. Na podlagi § 3. a) društvenih pravil je treba plačati po 2 K za ta 113. smrtni slučaj, ki je v tekočem letu 5. — V marcu razglšana 3 smrtne slučaje (109 do 111), deloma tudi 112, v slučju je mnogo članov prezrlo in še ni vposlalo določenih zneskov. Vsa vplačila se morajo zanesljivo doposlati tekom enega meseca.

Uradna učiteljska konferenca za celjski okraj* se je vršila dne 5. t. m. v celjski okoliški šoli. Predsedoval je okr.

Želimo si poročiti o vseh okrajnih učit. konferencah. Da taka poročila dobimo, bi naj poskrbeli tovariši društveni predsedniki. Ured.